UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

conſenſiſſe,& præſentē fuiſſe,ac ſciuiſſe,& non cōtra
dixiſſe,quia ipſa oīa adminiſtrabat, & ideò cenſetur
notitiā habuiſſe,& nō contradixiſſe,& conſequenter
cōſenſiſſe,& ratificaſſe, cū ēt ſolo facto quid dicatur
ratificari.l.paulus.ff.rē rat.habe.regula q tacet.de reg.
iur.in 6.& Specul.in tit.de locato.§.3.verſ.1.qa reſpon
detur,ꝙ p̄dicta arguūt tacitā mentem,fictumq́;, & ta
citū cōſenſum,nō aūt expreſſum,ſeu verū.d.c.qui ta-
cet.ibi videtur cōſentire,quod verbum videtur fictio
nem,& improprietatem denotat.Bart.in l. ſi is qui ꝑ
emptore.ff.de vſucap.l.1.§.deieciſſe.ff.de vi, & vi ar-
ma.Sed ex forma capituli nō ſufficit tacitus,ſeu fictus
conſenſus,ſed verus,& verbis expreſſus, ut ſupra, er-
41 go &c.Secundo reſpondeo,ꝙ † licet aliàs tacitus,& fi-
ctus conſenſus operetur idē,quod expreſſus.l. cū qd.
ff.ſi cer.pet.cū ſimilibus. & per Bart.in l.quæ dotis.ff.
ſoluto.matri.tamē quando tractaē de aliquo obligan
do,tūc nō ſufficit tacitus cōſenſus,nec ꝙ quis ſit præ-
ſens,& ſciat,& non contradicat, quia expreſſus requi
ritur conſenſus,vt declarat Bar.in d.l.quę dotis.in ſua
42 diſtinctione.Præterea † quāuis quis dicatur ratificare
nō ſolum,qn̄ verbis ratificat,ſed etiam quādo actu,&
ſic tacitè.l.paulus.ff.rem rat. habe. tamē vbi expreſſa
ratificatio ex pacto cōtrahentium requirereē, ut in ca
ſu noſtro,tunc nō ſufficeret quē tacitè ratificare, uel
cōſentire,quia non eſſet uerum dicere, ꝙ quis expreſ
sè conſenſiſſet,ſeu ratificaſſet, ut colligitur ex prædi-
ctis,ac etiam quia ex foro aragonū ſtādum eſt cartæ.
Et licet ex uerbis capituli inferatur,ꝙ do.Ioāna tenea
tur pro medietate contribuere: hoc tamen debet in-
telligi,vt verba capituli dicunt,quādo ipſa expreſsè ſe
obligaſſet,ſeu expreſsè laudaſſet,uel conſenſiſſet, ſed
non reperitur,ꝙ expreſsè hoc fecerit, ergo concludē
dum eſt ipſam nullo modo teneri de bonis ſuis aliqd
ſoluere,& præmiſſis optimè conueniunt ea, quæ cō-
43 muniter uolunt ſcribētes uarijs in locis, † ꝙ vxor, cui
vſusfructus omniū bonorū mariti ex illius teſtamen-
ti diſpoſitione fuit relictus, alio hærede vniuerſaliter
quoad proprietatem inſtituto, non teneaē ad ſolutio
nē æris alieni ipſius mariti, ſed hæres, ad quē æs alie-
num hæreditariū trāſit.l.pro hæreditariis.C.de hære-
dit.actio.l.nihil.ff.de verb.ſign.cū glo.& l. hæreditas.
ff.de reg.iur.cū aliis,ac ēt quia actiones actiuè,& paſ-
ſiuè ad hæredē tranſeūt,& nō ad legatarium,quia nō
dicitur in ius vniuerſale,ſed particulare ſuccedere,ut
44 in dictis iuribus,ſed † vſufructuarius omnium bono-
rum,alio hærede vniuerſaliter dato,nō dicitur hæres,
ſed legatarius,ſeu titulo particulari cenſetur ſuccede
re.l.ſempronio.ff.de vſufruct.leg.Bart.in l.ſi quis ſer-
uū.in fi.ff.de leg.2.& ſentit Bar.in l.fi.ff. de vſufr. leg.
ergo ad ſolutionē æris alieni de vſufructu non tene-
45 tur.Corroborantur hæc † ex tex.in l.fi.§.ſin autem.C.
de bon.quæ liber.ubi pater,qui eſt vſufructuarius om
nium bonorum aduētitiorum filii,non tenetur æs a-
lienum filii,de uſufructu, ſed de proprietate ſoluere,
& hāc opinionē ſequitur Bal.in conſi.209.lib.3.Idem
Paul. Caſtr. in conſi. 387. ſecundum numerum anti-
quum,& latè refert,ac ſequitur Alex.in l.vſufructu.ff.
ad l.falcid.quicquid ſenſerit Bar.in d.l.fi.ff.de uſufru.
leg. qui in hoc non rectè ſenſit: uel poteſt declarari
id,quod voluit Bar.ibi ſecūdum qđ plenius ſuper hoc
articulo dixi,in c.raynutius extra de teſtam. cōſiderā
do plures caſus,quos in præſentia referre nō expedit,
cum ibi videri poſſint,& nobis pro nunc ſatis ſit com
munem ſententiam ad fauorem noſtrum habere.

S V M M AE.

1 *Statutum diſponens,præſupponendo certam qualitatem locum non habet,niſi probata, & concurrente illa qualitate.*
2 *Mulier poteſt uniuerſa ſua bona nedum præſentia, ſed etiam futura marito in dotem dare.*
3 *Mulier vniuerſa ſua bona tacite in dotem marito dediſſe quando cenſeatur. & nu.12. & 13.*
4 *Statutum poteſt inducere,ut maritus totam dotem lucretur,etiam ſi omnia bona in dotem data eſſent, nec contra tale ſtatutum reſtitutio petitur. & nu.13. ubi hoc declaratur.*
5 *Matrimonium illicitum ignoranter, & per errorem facti contrahens non eſt aliqua pœna puniendus.*
6 *Matrimonium ſine dote contractum dicitur, quando nulla dotis, uel bonorum mentione facta inter aliquos ſimpliciter contrahitur.*
7 *Mulier bona ſua in dotem marito dediſſe non cenſetur,niſi expreſſè hoc conueniatur, ſed ſunt bona vxoris paraſrenalia.*
8 *Mulier minor non poteſt bona ſua immobilia, & hæreditatem paternam abſque decreto marito in dotem dare. & nu.13.*
9 *Et ſi dediſſet in dotem omnia ſua bona marito non digno tanta dote,debet in integrum reſtitui. & nu.13.*
10 *Maritus quam partem dotis lucrari ex ſtatuto debeat, ſi mulier omnia ſua bona ei in dotem cum decreto dediſſet.*
11 *Quid ſi ſine decreto.*
14 *Maritus quando ad vxoris ſucceſſionem admittatur.*

EPITOME.

Maritvs nihil de bonis vxoris lucratur ex diſpoſitione ſtatuti volentis,ꝙ medietas dotis acquiraē marito,muliere p̄decedēte abſq; liberis,ſed ad illa proximiores agnati tanquam hæredes admittuntur, ſi ab inteſtato deceſſerit,quando mulier tempore contracti matrimonii nullam nec de dote,nec de bonis ſuis mentionem fecit: & tunc matrimonium illud eſſe ſine dote contractum, hic probatur.

CONSILIVM XXXIX.

IN præſenti cauſa breuius,quàm fieri poſſit,
qd iuris ſit exponēdo, tota uis in eo conſi-
ſtit,an inter Antoniū de ſalto, & Catheri-
nā de Menegutiis coniuges fuerit dos ali-
qua,nā ſi inter eos dos fuit, & p̄ſertim oīum bonorū,
vel certę partis,tūc caſus eſt clarus,ꝙ ipſi Antonio ma
rito dimidia dotis ꝑ obitū ipſius Catherinæ debetur,
& hoc ex ſtatuto loci poſito ſub rubrica de vxore de-
functa cognita in matrimonio, quo cautū eſt,ꝙ mo-
riēte vxore cognita ꝑ maritū in matrimonio abſq; li
beris maritus lucretur medietatē dotis, qn̄ p̄fata Ca-
therina cognita fuit in matrimonio per Antoniū ma
ritum,item deceſſit abſq; liberis: ſi verò inter ipſos
nulla fuit dos data,nec conſtituta tacità,nec expreſsè
ſequitur, ꝙ ipſi Antonio marito nihil debetur, quia
ſtatutum uocat maritum ſolum ad medietatem do-
tis,& non aliorum bonorum, ergo ubi nulla eſt dos,
1 diſpoſitio ſtatuti locū ſibi nō vendicat: quoniam † qn̄
ſtatutū aliquid diſponit præſupponendo certam qua
litatem,non habet locum illius diſpoſitio, niſi probe
tur,& concurrat qualitas ab eo præſuppoſita.l.1.§.ait
prætor.cū ibi not.per Bar.ff.ne quid flum. publ.l.pen.
§.docere.ff.ne quis eum,qui in ius uocat. Io. And.in
c.1.de homici.in 6.Bal.in l.ſi quis nō dicam. C.de epi
ſcopa.audien.in 3.col.Bart.in l. non ſolū.§. ſed ut re-
probari.ff.de nou.ope.nun.& facit,quod habetur per
Bart.in l.quidā.C.de natu.libe.gl.in l.mancipia.C.de
ſeru.fug.& Rom.in ſingulari 496.Diſcutiendū eſt igi
tur,an dicta Catherina dicatur dotem habuiſſe,quod
quidem prima facie magis videtur ex auctoritate Ari
ſtotelis in topicis uolentis, quòd mulier contrahen-
do matrimonium dicatur omnia bona, quæ habebat
tempore contracti matrimonii, dediſſe in dotem,de
quo dicto habetur mentio in glo.in l.mulier bona.ff.
2 de iur.dot.Nec † abſurdū cenſetur, nec aliqua lege ꝓ-
hibitū eſt ipſi mulieri vniuerſa ſua bona nedū præſen
tia,ſed ēt furura marito in dotē dare.l.nulla. C.de iu-
3 re dotiū.d.l.mulier bona.& ibi gl.Præterea † quando

mulier contrahit matrimoniũ cum aliquo, qui ſit di-
gnus tanta dote, quot ſunt uniuerſa bona mulieris,
tũc præſumũtur tacitè omnia bona in dotem data, ſe
cus ſi non ſit dignus tanta dote, & ita debet intelligi
illud dictũ Ariſttotelis ſecũdum Baldum in d.l.nulla.
nam ſecũdũ dignitatem, & cõditionẽ mariti, & uxo-
ris dos debet conſtitui.l. cum poſt.§. gener. ff.de iure
dotium.l.quæro.eodem tit. cum ſimilibus. ergo ſaltẽ
in caſu noſtro dicetur dos cõſtituta ſecũdum dignita-
tem, & cõditionem mariti: & propterea ſaltẽ medie-
4 tas illius dotis ei debebitur. Rurſus † qñ omnia bona
data fuerũt in dotem, uel iuris præſumptione data cẽ
ſentur, tũc per ſtatutũ poteſt induci, ꝙ maritus lucre-
tur nedum dotis medietatẽ, ſed ẽt totã dotem, & ſic
omnia bona, & contra tale ſtatutum nõ poterit reſti-
tutio.peti.l. ſine.§.lucius.ff.de adminiſtra. tuto.vt di-
xit Bal.in l.unica.C.ſi aduerſ.dotẽ.Nec ipſi Ant.mari-
to aduerſatur quædã exceptio inceſtus, & illiciti ma-
5 trimonij, † quoniam cũ dictus Ant. matrimonium
contraxerit ignorãter,& per errorem facti, nõ eſt ali-
qua pœna puniẽdus, vt per do.Cardin.in clemen.uni
ca. in 2. oppoſit. & in 2. & 5.q. de conſanguin. & affi-
nit.& per Ioan.Calder.in conſi.2.in titu. de cõſangui
ni.& affinit.& eſt bonus text. in l.fin.ff.de ritu nuptia.
ubi qui palàm matrimoniũ contrahit cum eo, qui eſt
conſanguineus ex latere,& non per lineã deſcenden
tium, uel aſcendẽtiũ, à pœna legis excuſatur, ex quo
palàm contraxit,& ideò ut errans dicitur contraxiſſe.
¶ Præmiſſis tñ non obſtantibus, contrariũ de iure ue
rius in caſu noſtro eſſe arbitror, & concludo nullam
fuiſſe dotẽ datã, ſeu conſtitutã tacitè, nec expreſſè in-
ter ipſum Antoniũ, & dictam Catherinam, quoniã
clarum eſt, ꝙ tempore, quo cõtractum fuit matrimo
nium inter præfatos, itẽ & ante, & poſt matrimoniũ
cõntractum nunquam aliquid fuit ipſi Antonio pro
dote, & nomine dotis datũ, ſeu promiſſum, ſed inter
eos ſimpliciter fuit cõtractũ matrimoniũ nulla facta
mentione de dote, ſeu de datione, uel promiſſione
bonorũ dictæ Catherinæ: † Et qñ ſimpliciter matri-
6 moniũ inter aliquos contrahiť nulla facta mentione
dotis, uel bonorũ, uidelicet nõ exprimẽdo ꝙ mulier
daret marito bona ſua, tũc matrimoniũ diciť eſſe cõ-
tractum ſine dote,vt eſt glo. cõmuniter approbata in
d.l. mulier bona. quam ſequitur Bal. in d. l. nulla. di-
cens hæc benè notanda eſſe ad ſciendum,vtrũ vir,qui
debet ex forma ſtatuti certã partem dotis lucrari, de-
beat aliquid lucrari ex bonis vxoris, quæ ſecũ ſimpli-
citer contraxit matrimoniũ,nulla de rebus ſuis men-
tione facta:& † dicit Salice.etiã in d.l.nulla. & clarius
7 in l. fi.in fin.C.de repud. quod per illum tex.cum glo.
reprobatur opinio, & dictũ Ariſtotelis, de quo ſupra,
dicentis,omnia bona mulieris cenſeri data in dotem
eo caſu,quo matrimoniũ ſimpliciter contraxit, quo-
niam, vt dicit glo. in d.l.mulier bona. hoc nulla lege
cauetur, quia niſi expreſsè hoc cõueniatur inter virũ,
& vxorem, bona mulieris data nõ cenſentur in dotẽ
marito, ſed ſunt parafrenalia vxoris, vt inquit Bal. in
d.l. nulla.in 1. colum. Præterea † ex quo dicta Cathe-
8 rina tempore cõtracti matrimonij erat minor vigin-
tiquinque annis, quinimmò 20. etiam ſi expreſsè oĩa
bona ſua nomine dotis dediſſet,tamẽ nulla fuiſſet do
tis conſtitutio, quoniam cũ ſua bona eſſent bona im-
mobilia, abſq; decreto nõ potuiſſent dari marito no-
mine dotis, quia abſq; decreto iudicis bona minoris
ex cauſa dotis dari non poſſunt,vt volunt doct.cõmu-
niter,maximè Bal. & Salice. ibique Barto.poſt glo.in
l.vnica.C.ſi aduerſ.dotẽ. ꝑ textũ,quẽ ſic intelligunt in
l.titia. & in l. ſiue generalis.ff. de iure dotium. & di-
cit Bal. in d.l. nulla, circa finem, quòd puella minor
uigintiquinque annis nubens poteſt quidem hæredi

tatem paternam, in qua ſucceſſit, in dotem dare, ſe
interueniẽte decreto iudicis, vt in d.l. ſiue generali
9 in fin. dummodo vir ſit tãta dote dignus:ergo † ſi n
eſſet tanta dote dignus,aduerſus illam conſtitution
dotis mulier reſtitui in integrum deberet, & ſolu
diceretur tantam dotem dediſſe, quanta eſſet digni
maritus, &hoc quando mulier expreſsè omnia bo
in dotem,& cum decreto dediſſet, vt per Baldum
d. l. nulla. & clarius in d.l.vnica. per illum textum.C
10 ſi aduerſ. dotem. & † ideò eo caſu quo mulier expre
sè dediſſet omnia bona in dotem,& cum decreto
tione immobilium, ſi maritus non eſſet tãta dote d
gnus, per mortem mulieris maritus deberet lucr
partem dotis ex forma ſtatuti non omnium bonor
ſed illius dotis, qua dignus erat,vteſt tex.cũ glo.&
Bal.& Barto.in d.l. vnica.vbi etiam Paul. Caſtren.i
11 quit, † ꝙ ſi mulier minor det bona immobilia etia
expreſsè nomine dotis abſq; decreto iudicis, quo
illa bona immobila non valet dotis cõſtitutio, & m
ritus vigore ſtatuti, ſeu pacti de lucrando non pot
aliquam partem bonorum illorum lucrari,quod d
ctum eſt ad caſum noſtrum valdè notandum. Et h
omnia procedunt, quãdo mulier expreſsè omnia b
na marito in dotem dediſſet, quæ ceſſant in caſu n
ſtro,cũ nec expreſsè,nec tacitè data fuerint bona o
nia in dotem, nec etiam pars ipſorum: & ideò matr
monium fuit ſine dote,& conſequenter dici non p
teſt, quòd ſit locus ſtatuto diſponẽti circa lucrum d
tis,ad tradita per Paulum in d.l.unica.¶ Et ſequen
hanc concluſionem,non obſtat id,ꝙ dicebat Ariſto
teles in Topic.quia reſpondetur primo,illud dictum
reprobari per legem,q̃ vult,ꝙ mulier ſimpliciter co
trahẽdo matrimoniũ, nulla facta mẽtione de rebu
nõ dicatur bona ſua nomine dotis dare, vt eſt tex.
ibi Salice. ponderat in d.l.fi.in fi. C. de repud.& et
12 tiam de mente.gl.in d.l.mulier bona.Secundo † illu
dictũ Ariſtotelis põt intelligi,& ſaluari reſpectu ſec
di matrimonii,quãdo priori uiro omnia bona ſua
dotẽ dediſſet,iuxta l.dotẽ.C.ſolu.matrim. & in l.po
diuortiũ.ff.de iure dotiũ.& ita ſaluat Salice. in d.l.fi
in fi. Tertio illud põt ſaluari, nõ quãdo matrimon
ſimpliciter fuit contractum, ſed qñ facta mẽtione d
rebus,puta dicẽdo do,vel trado,vel committo me
omnia bona mea tibi, nã tunc in dubio videbunť d
ta,ſeu tradita bona ex cauſa dotis, ut eſt tex. ſingu
ris in l.quod aũt in ſtipulatione.& ibi gl.ff. de iure d
tiũ.& ita ẽt ſaluat,& ĩtelligit Bal.in d.l.nulla.¶ Nõ o
ſtat ſecundũ dum dicebať,ꝙ ſaltẽ omnia bona in do
tem data dicẽtur,ſi maritus fuit tanta dote dignus,
liàs intelligetur cũ effectu tanta dos data,& conſtitu
ta,quãta maritus erat dignus, attẽta qualitate perſo
næ,& vxoris,per tex.cum ibi no.per gloſſam, & doc
in d.l.unica.cũ ſimilibus ſupra allegatis. quia reſpo
13 detur, † illa ꝓcedere, qñ vxor expreſsè dediſſet oĩa b
na ſua in dotẽ,vel ſaltẽ tpe ꝯcti matrimonii de reb
& bonis ſuis mẽtio,ut ſupra facta fuiſſet,qa tũc ſi m
lier erat maior,valebit dotis conſtitutio.d.l. nulla.
d.l. mulier bona, ſi verò erat minor xxv. annis,
tunc ualebit cum decreto iudicis, ſi bona erãt imm
bilia,ut ſupra dictũ fuit,vel ſine decreto, ſi bona er
mobilia, & ſi ex tali cõſtitutione dotis mulier amp
fuiſſet læſa, qa ſui facilitate fuiſſet inducta ad dãdum
oĩa bona ſua in dotẽ, tunc mulieri reſtitutio in int
grũ aduerſus illã dotis cõſtitutionẽ dareť, ut exceſſ
dotis corrigeretur,ut in d.l.unica.ex quo ſequitur,
maritus vigore ſtatuti partẽ totius illius dotis ꝯſtitu
tæ nõ poterit lucrari,ut ibi ꝑ Bal.Et quãuis ꝯ legẽ,
ſtatutũ nõ cõpeteret reſtitutio, ut exceſſus lucri co
geretur.l.ſine.§.lucius. ff.de adminiſtratio.tutor.
indirectũ,quia peteretur reſtitutio in integrũ con
conuen-

conuẽtionẽ, ſeu conſtitutionẽ dotis à muliere mino-
re factã, diceretur peti ꝯ effectũ ſtatuti, & non ꝯ ſtatu
tũ, ut ꝑ Bal. in d. l. unica. in 2. notab. Ex quibus oĩbus ꝑ
dictis apertè conſtat, matrimoniũ in caſu noſtro fuiſ-
ſe contractũ ſine dote, nullãq́; fuiſſe conſtitutã dotẽ
tacitè, ſiue expreſsè inter ipſum Antoniũ, & dictã Ca
therinã, ex quo ſequitur, ꝙ ſtatutũ ſupradictũ loquẽs
& diſponẽs de dote, ut medietas dotis acquiratur ma
rito, muliere prædecedente abſq; liberis, nõ habebit
locũ ĩ caſu noſtro: & iõ ad bona oĩa dictæ Catherinę,
q̃ non dñr eſſe dotalia, dicentur vt & tanquã hæredes
uocatæ ab ĩteſtato ſorores ipſius, q̃ ſunt proximiores
agnatæ, quibus de iure hæreditas ab inteſtato deferτ̃,
ut in auth. ceſſante. C. de legit. hæred. ubi ſi quis dece-
dat abſq; liberis, & parentibus ab inteſtato, prima ſuc
ceſſio eſt fratrũ, & ſororũ utrinq; coniunctorũ, ſed di
cta Catherina deceſſit ab inteſtato abſq; liberis, & a-
ſcendentibus ſolũ relictis ſororibus vtrinq; cõiũctis,
ergo illę ſunt ad bona oĩa, & ad totã hæreditatẽ ſuã,
alijs excluſis, admittendę, & præſertim excluſo in to-
tũ Antonio, qui uigore ſtatuti non põt venire, ſeu ca-
pere partẽ dictorũ bonorũ, ex quo illa non ſunt dota-
lia, ut ſupra declaraui: nec ẽt põt uenire tanquã uoca
tus ad ſucceſſionẽ dictæ Catherinæ vxoris ab inteſta-
to, qm̃ † donec ſuperſunt agnati, & cognati uxoris, ma
14 ritus nõ vocaτ̃ ad ſucceſſionẽ ſuã, ſed ſolũ illis deficiẽ
tibus, ut eſt tex. in l. 1. C. vñ vir, & vxor. niſi eſſemus in
caſu auth. præterea. C. eo. tit. ſed ipſi Catherinæ defun
ctæ ab inteſtato ſuperſtites fuerunt ſorores utrinque
coniunctæ, quæ ſunt agnatæ, ut in l. iureconſultus. §.
ſunt. ff. de gradib. & in §. 1. Inſtit. eod. nec ſumus in ca
ſu d. auth. ꝑterea. qm̃ ille tex. hẽt locũ, qñ alter ꝯiux ſu
ꝑſtes eſſet egen⁹, & inops, ut ibi, qualis nõ ẽ dict⁹ An
toni⁹, ergo &c. Et ita de iure eſt veriſſimũ. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Statutum de dote maritum lucranda, vxore defuncta in matrimonio ſine liberis, eſt exorbitans, & correctorium.*
2 *Alienationem rerum ſuarum non eſſe ingenuis hominibus liberã eſt iniquum.*
3 *Dos eſt proprium mulieris patrimonium.*
4 *Legata filiæ pro dote ſunt ipſius filię, ac ipſi, & non futuro marito acquiruntur.*
5 *Sponſalia non ſunt verè, nec propriè matrimonium.*
6 *Extenſio in exorbitantibus, & correctorijs in materia ſtatutorum non fit de caſu ad caſum improprium, ſeu impropriiſſimum.*
7 *Filia deſponſata non continetur ſub ſtatuto excludente filiam maritatam à ſucceſſione patris.*
8 *Deſponſata ſimpliciter non continetur ſub ſtatuto loquente de vxore marito ꝑdecedente ſine liberis, & ſimilibus verbis vtente, quæ ad nuptam potius per verba de præſenti, quàm ad ſponsã per verbo de futuro adaptantur.*
9 *Vxoris, & mariti appellatio ſolum coniuges per verba de præſenti, non autem illos, inter quos ſolum ſponſalia de futuro interuenerunt, comprehendit.*
10 *Matrimonium præſumptum impropriè, & ſecundum quid, non autem verum, nec ſimpliciter dicitur, quando poſt ſponſalia de futuro ſequuta fuit ſimpliciter copula carnalis, licet ſit matrimonium indiſſolubile.*
11 *In ſtatutis exorbitantibus, correctorijs, & odioſis, & quæ rationi iuris naturalis, & gentium aduerſantur, verba ſunt verè, & propriè, ac abſque alterius præiudicio intelligenda.*
12 *Matrimonij veri, & matrimonij præſumpti multiplex differẽtia.*
13 *Carnalis copula ſponſalia de futuro ſubſequuta quoad quos effectus matrimonium præſumptum inducat.*
14 *In matrimonio putatiuo dos, & mulier in quibus ſit priuilegiata, & in quibus non.*
15 *Matrimonium ex verbis enunciatiuis inſtrumenti inter aliquos cõtractum præſumi, quoad quos effectus procedat.*
16 *Mentem, & rationem legis expreſſam, & ſi non eſt expreſſa, eam quæ eſt naturalis, & communiter, ac naturaliter probari poteſt, ſeruare, & à verbis legis recedere debemus.*
17 *Lex conſtat ex uerbis, & mente, ſeu ratione, & ratio verbis eſt præferenda.*
18 *Ratio legis non expreſſa quomodo coniecturari debeat.*
19 *Statuti lucrum dotis marito deferentis vxore ſine liberis prædecedẽte, quæ ſit ratio.*
20 *Vir, & vxor quoad affectum, & reliquias coniugij ad imparia iudicari non debent.*
21 *Ratio finalis diſpoſitionis attendenda, vt ab ea omnis diſpoſitio reguletur, & illa ceſſante, ſeu vigente, ceſſet, ſeu vigeat diſpõ.*
22 *Sponſa ad domum ſponſi traducta, poſt ſponſalia de futuro contracta, carnalis copula ſubſequuta præſumitur, & matrimonium præſumptum contractum cenſetur.*
23 *Matrimonium præſumptum non dicitur, vbicunque ſponſa per verba de futuro clam, & furtiuè, item quæ eſſet minor duodecimo anno ad domum ſponſi traducta fuiſſet.*
24 *Matrimonium ex ſimplici traductione ſponſæ de futuro ad domũ ſponſi non præſumitur, & quid aliud requiratur.*
25 *Statutum de lucro dotis vxore prædecedente quando in matrimonio ſolum per verba de præſenti contracto, & carnali copula, non conſumato locum habeat, & quando etiam copulæ conſumationem requirat.*
26 *Matrimonium ſaltem quoad eccleſiam triumphantem non dicitur, niſi poſt corporalem coniunctionem perfectum.*
27 *Maritus non ſubſtinens onera matrimonij, & expenſas nuptiales fructus dotis lucrari non debet. & nu. 51.*
28 *Nec lucrum dotis ex diſpoſitione ſtatuti. & nu. 51.*
29 *Mulier, cui fuit à patre aliquid pro dote relictum, matrimoniũ poſtea contrahendo cenſetur marito ſuo dotem ſibi in teſtamento relictam conſtituiſſe. Contra, nu. 52. & nu. 56. vbi declaratur.*
30 *Mulier, quæ primo viro dotem dedit, ſeu promiſit, illoque mortuo ſimpliciter ſecundo nulla dotis mentione facta nupſit, eandem dotem ſecundo viro dediſſe, ſeu promiſiße cenſetur.*
31 *Etiam ſi primum matrimonium fuiſſet putatiuum, & inualidum.*
32 *Filia, cui à patre aliquid pro dote ante nuptias fuit relictum, dicitur dotata, & ante matrimonium contractum, ſi petat, tenetur cauere de nubendo, & conuertendo relictum in dotem pro futuro matrimonio, & quoad quos effectus dicatur dotata, & quo ad quos non, nume. 49. & num. 56.*
Et quando dicta cautio ſit præſtanda, nu. 57.
33 *Filia quando dicatur dotata adeo, quòd ſub ſtatuto loquente de filia dotata comprehendatur.*
34 *Dos legata filiæ ſaltẽ dos præſumpta ſequuto matrimonio dicitur.*
35 *Copula, & cõiũgit, & cõcursũ oĩum copulatorũ requirit, adeò qđ oratio copulata ĩ vno ex copulatis falſa in totũ falſa reddatur.*
36 *Statutum de lucrando dotem requirit caſum verum in ſtatuto expreſſum, & cum omnibus qualitatibus ſuis.*
37 *Statutũ de lucrando dotem in recompenſationem onerũ, & expenſarum matrimonij de quibus oneribus, & expenſis intelligatur.*
38 *Expenſarum, ſeu onerum appellatione de quibus intelligatur.*
39 *Modicum non conſideratur in ijs, quæ contra ius cõe, & regulare conceduntur.*
40 *Modicitas, & magnitudo quomodo conſideretur.*
41 *Recompenſatio cadit inter æqualia, non autem inter inæqualia.*
44 *Statutum de lucro dotis an locum habeat in dote mulieri ante contractum matrimonium legata, ſi matrimonium poſtea nulla de ea mentione facta contractum fuerit. & nu. 46.*
43 *Mulier ſimpliciter nulla dotis mentione facta matrimonium contrahendo non cenſetur dotem marito dediſſe, aut conſtituiße, ẽt ſi dos ei fuißet à patre, aut ab alio relicta, vel aliter conſtituta, niſi eſſemus in ſecundo matrimonio, et in primo dos marito fuiſſet conſtituta.*
44 *Statutum de lucro dotis quando in dote præſumpta locum habeat, & quando non.*
46 *Dos ante matrimoniũ ꝑ patrẽ filiæ maximè pupillæ in teſtõ legata, nullo ad generum reſpectu habito, dos eſſe, & dici non poteſt.*
47 *Dos filiæ ante matrimonium à patre legata non poteſt dici futuro marito conſtituta, & cui actio ad illam competat, etiam ſi nomine filię genero legata fuiſet. & nu. 52.*
48 *Et quando gener ad talem dotem agere poſſit. & nu. 52.*

49 *Filia,cui ſimpliciter dos ante matrimonium fuit legata,quare dicatur dotata quoad effectum,ut excludatur à ſucceſſione ex ſtatuto excludente filiam dotatã,ſed non quoad effectum, vt maritus dotem ex ſtatuto loquente de lucro dotis lucretur.& n.56.*
50 *Statutũ excludẽs filiã dotatã pp maſculos dicitur eſſe fauorabile.*
51 *Maritus facilius fructus dotis,quã dotẽ, uel illius partẽ lucratur.*
52 *Dos legata filiæ,ſequuto poſtea matrimonio,non dicitur tacitè marito conſtituta,ſeu promiſſa.*
53 *Secus ſi filia marito actionem ad illam ceſſiſſet.*
54 *Mulier minor ſimpliciter matrimonium contrahens dotem tacitè conſtituiße,aut promiſiſſe dici non poteſt.*
55 *Dos ſemel à muliere pro matrimonio expreſsè deſtinata, & conſtituta ſemper ſic deſtinata, & conſtituta remanet, & ad omne ſubſequens matrimonium tranſit.*
58 *Dos quando tacitè à muliere marito conſtituta, ſeu promiſſa cenſeatur, & quando non,ut ſtatutum de lucro dotis locum in ea habeat,uel non.*
59 *Hæredibus duobus inſtitutis,ſi vnus teſtatori prædecedat,alter eſt hæres inſolidum,ac ſi ſolus hæres fuiſſet inſtitutus,& ipſi adeũti etiã inuito pars alterius accreſcit.*
60 *Legatum factum hæredi,qui ſolus eſt hæres,eſt nullum,atque inutile.*
61 *Secus in legato facto uni ex pluribus hæredibus.*

EPITOME.

STATVTVM de dote per maritum lucranda, uxore prædefuncta in matrimonio ſine liberis, non habet locum,ſi ea decedat in ſponſalibus tantum per uerba de futuro contractis.

Nec ſi poſt ſpõſalia fuerit carnalis copula ſequuta, aut ſponſa ad domum ſponſi traducta, maximè clã, & furtiuè,& non in forma nuptiali. Et tanto magis ſi tunc ea minor duodecimo anno fuiſſet.

Idem ſi matrimoniũ ſimpliciter per uerba de præſenti contractum fuiſſet,nec carnalis copula ſequuta foret.

Statutum deferẽs marito lucrum dotis, vxore prędecedẽte ĩ matrimonio ſine liberis propter onera,& expenſas,quę,& quas tempore nuptiarum, & in matrimonio paſſus fuit,ad hoc,ut locũ hẽat, quas expenſas, & q̃ onera maritus feciſſe, & ſubſtinuiſſe debuit, etiam quando matrimonium per uerba de pręſenti contractum, & carnali copula conſumatum fuit.

Statutum prædictum de lucro dotis locum non habet in dote à patre ante matrimonium relicta filię, q̃ poſtea ſimpliciter,nulla dotis mentione facta, matrimonium contraxit,etiam ſi per uerba de pręſenti matrimoniũ cõtractum,& carnali copula conſumatum fuiſſet.

CONSILIVM XL.

REM non leuem aggredior:Diana pupilla, cui à patre tria millia pro dote,& dotis nomine legata fuerũt, ſpõſalia cũ filio domini Franciſci Muſoni cõtraxit, nulla illi dote conſtituta: dicto ſponſo defuncto, ipſa adhuc in ętate minori, uel fortè pupillari conſtituta, cum domino Hercule de Caſtaldis ſponſalia contraxit,& effecta pubes, anno ſuę ętatis decimotertio nondum perfecto ſuo prius condito teſtõ,in quo matrem inſtituit hęredem, vitam cũ morte cõmutauit: dominus Hercules prędictus medietatẽ trium millium, ut ſupra,legatorum uirtute ſtatuti Mantuæ ſub rubrica de dote per maritum lucranda,uxorę defuncta in matrimonio ſine liberis,in 2.vol. cõſequi deſiderat, matrẽ hęredem inſtitutam conueniendo: Quęritur,quid iuris.Et qm̃ facti contingentia nõ ſatis clarè proponit̃, iõ ne res indiſcuſſa remaneat,quinque tractanda eſſe exiſtimaui.Primum, ſi matrimonium non ſit uerbis de præſenti,ſed de futuro contractum, an dictum ſtatutum de lucro dotis locum ſibi uendicet. Secundũ,
quid ſi poſt ſponſalia de futuro ſequuta fuerit cõm
tio corporum.Tertium,quid iuris, ſi poſt ſpõſalia
iuſmodi ad domum uiri traducta Diana deceſſerit,
ſupra.Quartum, qñ per uerba de præſenti ſimplici
matrimonium ꝯctum fuiſſet.Quintum,qñ ultra,
uerba de præſenti eſſet ꝯctum,ẽt carnali copula fo
confirmatum. ¶Quoad primum concludendum
ſe arbitror,prędictum ſtatutum in caſu propoſito
cum non habere, qm̃ cum loquatur de matrimon
1 ut in rubro,& nigro,&† ſit exorbitans,& correcto
ut oẽs ſcribentes atteſtantur,ut uoluit Bal.in l.2.C
dot.promiſ.& in l.1.C.de condict.ob cauſ. in 4.op
ſitio.quia mulieribus ſine liberis decedentibus au
liberam teſtandi,ac diſponendi de patrimonio ſu
cultatẽ,quod eſt ualdè odioſum, ut in l.1.C.de ſac
ſanct.eccleſ.l.in re mandata.C.manda.& nihil tã c
ueniens ſit æquitati naturali, q̃ uoluntatem dom
uolentis res ſuas in alium transferre ratam haber
2 per traditionẽ.Inſti.de rerum diuiſ.&† iniquum ſi
genuis hominibus non eſſe liberam rerum ſuar
alienationem,ut in l.non uſq;. ff. ſi à paren.quis ſu
3 manum.&† dos ſit patrimonium proprium mulie
l.pomponius philadelphus.ff.fami.herciſcũ.l.3.&
4 gl.in.§.ſed utrũ.ff.de minorib.Et† legata filiæ pro
te ſint ipſius filiæ,ac ſibi,& non futuro marito acq
rantur.l.titio cẽtum.§.fin.ff.de conditio. & demo
l.cum pater.ff.de iure dotiũ. immò & legatũ pro
te ipſi genero nomine filiæ ipſi filiæ acquiratur, &
beatur.l.ſeruo legato.§.ſi teſtator.ff.de leg.1.ſequi
ex his,ꝙ ſtatutum huiuſmodi extendi non dẽt ad
ſum,quando mulier non deceſſiſſet in matrimon
ſed in ſponſalibus per uerba de futuro contractis,
5 † ſponſalia non ſunt uerè, nec propriè matrimon
ut ex uerbis rub.de ſponſalib.& matrimoniis appa
& in l.ſponſalia. & in l.in ſponſalibus. eod.tit. iun
6 not.in rub.ff.de iur.& fac.ignorã. † in exorbitanti
autem,& correctorijs non fit extenſio in materia
tutorum de caſu ad caſum impropriũ, ſeu improp
ſimum.c.in noſtra de iniur.& dam. dat.l.3.§.hæc u
ba.ff.de neg.geſtis.l.cum quidam.ff.de liber.& poſ
gl.& Bal.in l.fin.C.de in ius uocã.& ita cõcludit B
7 in d.l.2.C.de dot.promiſ. Et benè † inſeruit doctri
Abb.in rubr.extra de ſponſalib. ubi ſub ſtatuto exc
dente filiam maritatam à ſucceſſione patris, &c.no
continetur filia deſponſata,quia ſumus in exorbi
tibus,& in quibus de odio filiæ agitur, ſecus, ſi de
uore, ut per Cyn.& alios in l.non ſine. C.de bonis,
8 liber.iunctis verbis Abb.in d.rubr. Hoc† idẽ uerific
etiam ex alijs uerbis dicti ſtatuti, ibi defuncta ſine l
beris communibus, &c. quæ adaptantur ad nupta
per uerba de præſenti, ad not.per Bartolũ in l.1.ff.
ſuis,& legit.hæred. & ex illis uerbis vxor poſtq̃ fue
in domum traducta,ſeu cum eadẽ uir ꝯcubuerit,
non fuerit in domũ traducta, matrimoniũ fuerit ca
nali copula cõſumatũ, & in matrimonio defuncta
ſine liberis: q̃ uerba cũ referantur ad illã, q̃ iam ux
eſſet, ſequitur,ut ex infra dicendis etiam apparebit
ſponſæ per uerba de futuro non conueniunt,quia
non ꝯueniũt verba legis, nec illius ꝯuenit diſpoſi
iuribus vulgaribus. Et hãc opinionẽ ſequutus eſt B
in l.deo nobis.in prin.in 2.col. C.de epiſc. & cler.
uoluit Bal.Nouell.in tract. dotis,in 11.parte in ue
hactenus,&c.ibi ſed dubiũ eſt,qui dicit,hoc eſſe ind
bitatum, per textum in l.1.C.de cõdi.ob cauſ.ubi p
ctum de lucrando dotem non habet effectum,qua
do matrimonium non eſſet contractum, uel null
ter.Corroborantur p̃miſſa ex ijs, q̃ plenè in hac ma
ria ponit Salicet.in l.cũ te.C.de donation. ante nup
fundãdo ſe ĩ illis uerbis ſtatuti, ſi uxor marito p̃dec
ſerit ſine liberis,quæ propriè loquendo cõueniũt m
pte

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN